

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 18. veljače 2019.
(OR. en)

6153/19

CFSP/PESC 96
DEVGEN 23
CLIMA 43
COPS 31
ENV 115
ONU 10
RELEX 105

ISHOD POSTUPAKA

Od: Glavno tajništvo Vijeća
Za: Delegacije

Predmet: Klimatska diplomacija – zaključci Vijeća (18. veljače 2019.)

Za delegacije se u prilogu nalaze zaključci Vijeća o klimatskoj diplomaciji koje je Vijeće usvojilo na 3673. sastanku održanom 18. veljače 2019.

ZAKLJUČCI VIJEĆA O KLIMATSKOJ DIPLOMACIJI

Vijeće je usvojilo sljedeće zaključke:

Hitnost podizanja razine globalnih ambicija, jačanja multilateralizma i učinkovite provedbe Pariškog sporazuma

1. Klimatske promjene izravna su i egzistencijalna prijetnja koja neće poštediti nijednu zemlju. U svijetu su već zabilježeni višestruki razorni učinci klimatskih promjena, no još se ne čini dovoljno kako bi se one obuzdale. Kao što je izjavio glavni tajnik Ujedinjenih naroda i kao što je nedvosmisleno potvrđeno u posebnom izvješću IPCC-a o globalnom zatopljenju od 1,5 °C, svijet ne reagira dovoljno brzo kako bi se spriječili nepovratni i katastrofalni klimatski poremećaji. U tom kontekstu iznimno je važno hitro ojačati globalni odgovor na prijetnje klimatskih promjena u kontekstu održivog razvoja, kao i napore za iskorjenjivanje siromaštva. Stoga Europska unija odlučno nastoji doprinijeti podizanju razine globalnih ambicija i predvoditi u ubrzanju mjera u području klime u svim područjima te prepoznaje teške posljedice koje klimatske promjene predstavljaju za međunarodnu sigurnost i stabilnost.

2. EU ponovno potvrđuje svoju čvrstu predanost Pariškom sporazumu kao ključnom multilateralnom okviru kojim se uređuje globalno djelovanje u borbi protiv klimatskih promjena. Vijeće čestita predsjedništvu 24. konferencije stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (COP 24) na organizaciji uspješne konferencije u Poljskoj i pozdravlja njezin pozitivan ishod, tzv. „Pravilnik iz Katowica”, kojim se pružaju alati s pomoću kojih bi Pariški sporazum služio kao učinkovita, operativna i transparentna platforma za pristup rješavanju najhitnijih globalnih izazova te daje snažan poticaj svim zemljama da napreduju i podignu razinu globalnih ambicija u pogledu klime. EU je spreman priopćiti ili ažurirati svoje nacionalno utvrđene doprinose do 2020., u skladu s dogovorom iz Pariza, uzimajući u obzir potrebne kolektivne dodatne napore i mjere koje poduzimaju sve stranke.

3. EU služi kao primjer pretvaranjem svojih ambicioznih preuzetih obveza za 2030. u konkretne mjere i zakonodavstvo. Prepoznajući potrebu za većim globalnim ambicijama, EU je započeo oblikovati svoju viziju putova prema dugoročnom prijelazu na klimatski neutralnu budućnost u skladu s Pariškim sporazumom. Naš je izazov ostvariti taj cilj, a da se pritom svima zajamči pravedan prijelaz i nikoga ne zapostavi.

4. Vijeće poziva sve zemlje da se pridruže tom potrebnom podizanju razine globalnih ambicija, u svjetlu rezultata najnovijeg izvješća IPCC-a i dijaloga Talanoa, i ponovno pokažu zajedničku odlučnost u ostvarenju ciljeva Pariškog sporazuma, a osobito ograničavanja globalnog zagrijavanja na razinu znatno nižu od 2 °C i nastojanja da se porast temperature ograniči na 1,5 °C.

5. Klima utječe na sve nas, stoga države, organizacije, privatni sektor, građani i građanke te svi dionici moraju dati svoj doprinos. Zbog toga se usklađeno i transformativno djelovanje mora proširiti na višestruke razine upravljanja, a nedržavni akteri te regionalne i lokalne vlasti trebaju imati ključnu ulogu u borbi protiv klimatskih promjena i provedbi ambicioznih rješenja na terenu. Isto tako, daljnje aktiviranje i preusmjerenje potrebnih financijskih sredstava iz različitih izvora, među ostalim i novih doprinositelja, imat će ključnu ulogu u prijelazu na gospodarstva s niskom razinom emisija otporna na klimatske promjene.

Klima, mir i sigurnost

6. Vijeće je uvjeren da klimatske promjene djeluju kao multiplikator prijetnji te su same po sebi sve veća prijetnja koja bi mogla imati ozbiljne posljedice za mir i sigurnost diljem svijeta. Vijeće prepoznaje da su oni najsiromašniji te oni koji se nalaze u najranjivijim i najosjetljivijim situacijama najizloženiji klimatskim promjenama i u najmanjoj su mogućnosti odgovoriti na njih ili im se prilagoditi. Osim mjera ublažavanja i prilagodbe, temeljne stupove upravljanja rizicima povezanim s klimatskim promjenama čine izgradnja otpornosti, sigurnost opskrbe hranom i ishrane, smanjenje rizika od katastrofa, sprečavanje sukoba i održivi razvoj, a posebno održivo upravljanje potražnjom te upravljanje prirodnim resursima i rješenjima temeljenima na prirodi i njihova upotreba. Integracija sigurnosne perspektive u sve navedene procese, uz istodobno osiguravanje uključivog sudjelovanja, ključna je za ublažavanje destabilizirajućih učinaka klimatskih promjena i njihova negativnog utjecaja na postizanje ciljeva održivog razvoja.

7. Vijeće je duboko zabrinuto zbog pogoršanja globalne bioraznolikosti, svjetskih vodnih resursa i ekosustava te sve većih prijetnji koje predstavljaju degradacija tla, nestašica vode, rizici povezani s vodom i ekstremni događaji povezani s vodom. Otkrića Arktičkog vijeća o zagrijavanju Arktika po stopi dvostruko višoj od globalnog prosjeka poseban je razlog za zabrinutost iz kojeg proizlaze ozbiljne globalne posljedice. Vijeće podsjeća na obvezu EU-a da ojača svoju potporu zaštiti arktičkog okoliša, među ostalim smanjenjem onečišćivača zraka, posebno crnog ugljika. Vijeće podržava sveobuhvatne i usklađene međunarodne napore za suzbijanje učinaka klimatskih promjena na vodu u skladu sa svojim zaključcima o diplomaciji u području voda iz studenoga 2018. Vijeće potiče poduzimanje mjera u području klime u korist oceana, koje obuhvaćaju priobalna i morska rješenja utemeljena na prirodi, u okviru relevantnih dugoročnih strategija za ostvarenje niskih razina emisija. Vijeće ističe važnost prekogranične suradnje između država članica i partnerskih zemalja, osobito u pogledu procjene prekograničnih utjecaja na okoliš, kao i procjena sigurnosti, uključujući nuklearnu sigurnost.

8. Vijeće pozdravlja događaj na visokoj razini koji je visoka predstavница / potpredsjednica Komisije sazvala 22. lipnja 2018., tijekom kojeg su naglašene i hitnost i važnost uklanjanja rizika koje klimatske promjene predstavljaju za mir i sigurnost. Sudionici su potvrdili mnoge stvarne i potencijalne sigurnosne prijetnje koje proizlaze iz klimatskih promjena te ukazali na kolektivnu odgovornost za predviđanje tih učinaka, pripremu na njih i njihovo ublažavanje. Vijeće pozdravlja daljnje događaje na temelju postojećih inicijativa, kao što su Inicijativa za sigurnost planeta i Sastanak na vrhu u Budimpešti 2019. o vodi.

9. Vijeće poziva visoku predstavnicu, Komisiju i države članice EU-a da osiguraju da se u okviru alata za sprečavanje sukoba, primjerice sustava EU-a za rano upozoravanje na sukobe, uzmu u obzir sigurnosni izazovi povezani s negativnim učincima klimatskih promjena i čimbenici rizika za okoliš te da ojačaju vezu između ranog upozoravanja i ranog djelovanja u svim područjima politika, uključujući procjene rizika i utjecaja i strategije s terena. Vijeće poziva i aktere u području sigurnosti i obrane EU-a da podignu razinu osviještenosti o sigurnosnim rizicima povezanim s klimatskim promjenama.

10. Vijeće pozdravlja veću usredotočenost na sigurnosne implikacije klimatskih promjena u Vijeću sigurnosti Ujedinjenih naroda, među ostalim tijekom tomu posvećenih rasprava

11. srpnja 2018. u okviru švedskog predsjedanja odnosno 25. siječnja 2019. u okviru predsjedanja Dominikanske Republike. Vijeće pozdravlja korake za jačanje takvog rada u svim strukturama UN-a, putem namjenskog početnog mehanizma, kako bi se pristupilo uklanjanju sigurnosnih rizika povezanih s klimatskim promjenama. Vijeće i dalje potiče VSUN i sustav Ujedinjenih naroda na stvaranje sveobuhvatne baze podataka za VSUN o sigurnosnim rizicima povezanim s klimatskim promjenama, potpunu integraciju kratkoročnih i dugoročnih klimatskih i okolišnih čimbenika rizika u procjenu i upravljanje prijetnjama miru i sigurnosti na nacionalnoj, regionalnoj i međunarodnoj razini te na iskorištavanje stručnog znanja cijelog sustava UN-a kako bi pronašli operativne odgovore na te rizike i ojačali misije UN-a na terenu, primjerice jačanjem postojećih mehanizama ranog upozoravanja.

2019.: ključna godina za mjere u području klime i održivi razvoj na razini Ujedinjenih naroda

11. Sve strane moraju hitno poduzeti daljnje odlučne mjere. Vijeće sa zanimanjem iščekuje niz događaja na visokoj razini za potporu preuzetim obvezama u vezi s brzim i ambicioznim globalnim mjerama u području klime tijekom 2019. Politički forum Ujedinjenih naroda na visokoj razini u srpnju 2019. neprocjenjiva je prilika da se istaknu sinergije između mjera u području klime i provedbe Programa održivog razvoja do 2030., kao što je vidljivo i iz posebnog izvješća IPCC-a o 1,5 °C, a osobito poveznice između ciljeva 13. i 16., te za promicanje njihove provedbe. EU ujedno poziva sve partnere na davanje materijalnih i pozitivnih doprinosa sastanku na vrhu o klimi pod nazivom „Utrka u kojoj možemo pobijediti. Utrka u kojoj moramo pobijediti.” koji organizira glavni tajnik Ujedinjenih naroda u rujnu 2019., kao i sastanku na vrhu o ciljevima održivog razvoja koji će se također održati na otvaranju 74. zasjedanja Opće skupštine Ujedinjenih naroda. EU smatra da je sastanak na vrhu glavnog tajnika UN-a na temu klime ključna prilika za pokretanje političke volje kako bi se podigla globalna razina ambicija za ostvarenje ciljeva Pariškog sporazuma, a vlade i nedržavni akteri demonstrirali svoje mjere preobrazbe.

12. Mjere u području klime i Program održivog razvoja do 2030., Akcijski plan iz Addis Abebe i Okvir iz Sendaija za smanjenje rizika od katastrofa moraju se uzajamno podupirati. EU sa zadovoljstvom iščekuje 2019. kao godinu ostvarenja još veće konvergencije između ciljeva održivog razvoja i klimatskih programa, i na domaćoj i na multilateralnoj razini. EU poziva sve partnere da podupru rad glavnog tajnika UN-a kako bi se ti putovi međusobno približili. EU će i dalje podupirati, promicati i štiti ljudska prava, rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena u kontekstu mjera u području klime.

13. EU se i dalje zalaže za maksimalno povećanje klimatskih doprinosa iz drugih relevantnih multilateralnih procesa, pozivajući osobito Međunarodnu organizaciju civilnog zrakoplovstva (ICAO) da brzo provede učinkovit Program za neutralizaciju i smanjenje emisija ugljika u međunarodnom zrakoplovstvu (CORSIA), osiguravajući pritom njegov okolišni integritet, te da na svojem idućem zasjedanju postigne dogovor o dugoročnom cilju. EU također poziva Međunarodnu pomorsku organizaciju (IMO) da provede svoju početnu strategiju za smanjenje emisija stakleničkih plinova u skladu s temperaturnim ciljevima iz Pariškog sporazuma. EU pozdravlja stupanje na snagu Kigalijske izmjene Montrealskog protokola 1. siječnja 2019., kojom se doprinosi postizanju ciljeva Pariškog sporazuma, i poziva druge stranke Montrealskog protokola da ratificiraju tu izmjenu u što kraćem roku.

Utrka u kojoj svi možemo pobijediti: dugoročna strategija EU-a

14. Vijeće prepoznaje da su za ograničavanje globalnog zatopljenja na razinu znatno ispod 2 °C, uz nastojanje da se porast temperature ograniči na 1,5 °C, tijekom narednih desetljeća potrebne brza i dalekosežna društvena preobrazba, zaštita okoliša i gospodarska tranzicija. EU će do 2020. UNFCCC-u podnijeti ambicioznu dugoročnu strategiju u cilju postizanja klimatske neutralnosti u skladu s odredbama Pariškog sporazuma te poziva sve stranke Sporazuma da na vrijeme podnesu svoje dugoročne strategije.

15. EU će nastaviti surađivati te razmjenjivati iskustva i najbolje prakse sa svojim partnerima u okviru ubrzane ambiciozne i učinkovite provedbe politika i planiranja za budućnost. EU ističe posebnu potrebu za time da gospodarstva zemalja skupine G20, odgovorna za otprilike 80 % globalnih emisija, preuzmu vodstvo i predlože ambiciozne dugoročne strategije do 2020. u skladu s dugoročnim ciljevima Pariškog sporazuma o mjerama u području klime. Mjere u području klime već su važan aspekt suradnje s trećim zemljama, a EU će proširiti svoje političke dijaloge te klimatsku i energetska diplomaciju radi usmjerenja na djelovanje i poticanja svojih strateških partnera da ubrzaju prijelaz na klimatski neutralno gospodarstvo otporno na klimatske promjene.

16. Vijeće napominje da će potreban globalni prijelaz s fosilnih goriva dovesti do potencijalno značajnih promjena u geopolitičkoj ravnoteži koje bi mogle utjecati na vanjsku i sigurnosnu politiku EU-a, kako je nedavno utvrdila Globalna komisija o geopolitici energetske transformacije. Vijeće stoga pozdravlja dugoročnu stratešku viziju Europske komisije pod nazivom „Čist planet za sve” za ostvarenje prosperitetnog, modernog, konkurentnog i klimatski neutralnoga gospodarstva. Vijeće naglašava da je rasprave potrebno usredotočiti na različite načine postizanja klimatske neutralnosti u skladu s Pariškim sporazumom. Vijeće podsjeća na važnost pomnog razmatranja znanstvenih pokazatelja i pokazatelja koji se temelje na dokazima te istodobnog osiguravanja pravednog prijelaza, uzimajući u obzir specifične društveno-gospodarske prilike, ulaganja u inovativna tehnološka rješenja, osnaživanje građana i nedržavnih dionika te usklađivanje djelovanja u ključnim područjima kao što su energetska i industrijska politika, poljoprivredna politika, istraživanja i financijska politika. Vijeće podsjeća na to da su određivanje cijena ugljika i reforma subvencija za fosilna goriva ključni koraci za stvaranje poticajnog okružja za usklađivanje financijskih tokova s nastojanjima usmjerenima na sigurne i održive niske razine emisija stakleničkih plinova te razvoj otporan na klimatske promjene.

Dodatno jačanje međunarodne klimatske suradnje i potpore EU-a

17. Vijeće poziva Komisiju, visoku predstavnicu i države članice da osiguraju da se mjerama EU-a u području klime u obzir uzme čitav niz izazova i učinaka. Politički dijalozi na svim razinama i zajednički akcijski planovi trebaju obuhvaćati mjere u području klime. Visoka predstavnica i Komisija potiču se da u budućem planiranju financijske i tehničke suradnje s partnerskim zemljama posvete odgovarajuću pozornost mjerama u području klime, među ostalim i u okviru sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira.

18. EU i njegove države članice i dalje su predani daljnjem jačanju mobilizacije međunarodnih financijskih sredstava za borbu protiv klimatskih promjena u okviru kolektivnog cilja razvijenih zemalja da u svrhu ublažavanja i prilagodbe do 2020. zajednički iz različitih javnih i privatnih izvora, instrumenata i kanala mobiliziraju 100 milijardi USD godišnje te da tu praksu nastave do 2025. godine. Predani su cilju iz Pariškog sporazuma koji se odnosi na usklađivanje financijskih tokova s naporima na ostvarenju niskih razina emisija stakleničkih plinova i razvoja otpornog na klimatske promjene u kontekstu akcijskog plana Komisije o financiranju održivog rasta. EU će i dalje poduzimati međunarodne napore kako bi osigurao da drugi partneri i zemlje mobiliziraju slična financijska sredstva.

19. EU i njegove države članice uviđaju važnost mjera i djelovanja za prilagodbu učincima klimatskih promjena, uključujući jačanje otpornosti i smanjenje osjetljivosti. Nadalje, EU naglašava važnost suradnje sa svim partnerskim zemljama u prilagodbi, osobito najmanje razvijenim zemljama i malim otočnim državama u razvoju koje su ozbiljno ugrožene učincima klimatskih promjena.
